

Przedłożenie rządowe.

L. 383.

pr.

neg. 102

Do

Jego Ekscelencyi Jaśnie Wielmożnego Pana

Stanisława hr. Badeniego

Marszałka krajowego, etc. etc.

we

Lwowie.

Wasza Ekscelencyo!

Jego ces. i król. Apostolska Mość Najwyższem postanowieniem z 10. stycznia b. r. nie raczył udzielić Najwyższej sankcyi uchwalonemu przez Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem na posiedzeniu z dnia 19. maja 1893 projektowi ustawy, którą miały być zniesione postanowienia §. 9. galicyjskiej ustawy o konkurencyi kościelnej z dnia 15. sierpnia 1866 d. u. k. Nr. 28., a zarazem raczył upoważnić Jego Ekscelencyę Pana Ministra wyznań i oświecenia do wniesienia w Sejmie Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem jako przedłożenie rządowe dołączonego projektu ustawy, którym zmienione być mają niektóre postanowienia ustawy wyżej powołanej.

Powód, dla którego Rząd nie mógł zalecić do Najwyższej sankcyi wspomnianego, przez Sejm uchwalonego projektu ustawy, leży w tem, że zamierzone tym projektem ustawy uwolnienie filialistów, którzy mają samoistnych ekspozytów, od konkurencyi na rzecz kościoła macierzystego i parafii, opierało się na tym fikcyjnym tytule prawnym, że takich filialistów uważać należy za wyłączonych ze związku parafialnego, która to fikcyja z wyraźnem postanowieniem §. 20. ustawy państwowej z 7. maja 1874 d. p. p. Nr. 50, o uregulowaniu zewnętrznych stosunków prawnych kościoła katolickiego nie da się pogodzić, a która obecnie wskutek wydanej pośrednio ustawy państwowej z 31. grudnia 1894 d. p. p. Nr. 7. ex 895 jest zbędną.

O tem mam zaszczyt zawiadomić Waszą Ekscelencyę, wskutek reskryptu JE. Pana Ministra wyznań i oświecenia z 10. stycznia 1896 l. 630, a zarazem na mocy powołanego Najwyższego postanowienia i wspomnianego reskryptu ministerjalnego złożyć do łaski Marszałkowskiej jako przedłożenie rządowe dołączony

w tekście polskim i w tłumaczeniu ruskiem projekt ustawy i upraszam Waszą Eks-
celencyę, aby zechciał to przedłożenie rządowe umieścić na porządku dziennym
najbliższego posiedzenia Sejmu krajowego.

Co do motywów tego projektu ustawy, którego poszczególne postanowienia
bądź wynikają z ustawy państwowej z 31. grudnia 1894, bądź odpowiadają życze-
niom Sejmu krajowego wielokrotnie wyrażonym, udzieli ewentualnie potrzebnych
bliższych wyjaśnień reprezentant Rządu przy obradach nad tym projektem.

Przy tej sposobności proszę przyjąć wyrazy mego wysokiego poważania.

Lwów, dnia 14. stycznia 1896.

Sanguuszko w. r.

Ustawa

z dnia dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, którą zmienia się niektóre postanowienia ustawy krajowej z dnia 15. sierpnia 1866 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 28 o pokrywaniu kosztów stawiania i utrzymywania budynków kościelnych i plebańskich w parafiach wyznania katolickiego, tudzież dostarczania przyrządów i sprzętów kościelnych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje :

Art. I.

Postanowienia §§. 2, 8, 9, 10, 12, 13 i 15, ustawy z dnia 15. sierpnia 1866 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 28 o pokrywaniu kosztów stawiania i utrzymywania budynków kościelnych i plebańskich w parafiach wyznania katolickiego, tudzież dostarczania przyrządów i sprzętów kościelnych przestają w dotychczasowem brzmieniu obowiązywać, a natomiast postanawia się co następuje :

§. 1.

Jeżeli nie ma wymienionych w §. 1. ustawy z dnia 15. sierpnia 1866 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 28 źródeł, przeznaczonych na pokrycie kosztów stawiania, utrzymywania i najmowania budynków kościelnych i plebańskich w parafiach wyznania katolickiego, albo jeśli z tych źródeł da się pokryć tylko pewną część kosztów, należy w pierwszym przypadku na pokrycie wszystkich, w drugim przypadku na pokrycie reszty ściśle kościelnych potrzeb użyć przedewszystkiem bieżącego dochodu kościelnego, jako to: dochodu z obnoszonej podczas nabożeństwa tacy lub woreczka, dochodu za użycie światła, paramentów i sprzętów kościelnych, dochodu za użycie dzwonów i t. p., dalej rozporządzalnego ściśle kościelnego majątku lub dochodu, a gdyby i te źródła nie wystarczały na pokrycie rzeczonych kosztów, to na cel wyżej omówiony, pozwala się użyć ściśle kościelnego majątku zakładowego, o ile nie ma wskazanego sobie innego przeznaczenia i nie jest potrzebny do pokrycia innych wydatków, które z dochodu majątku kościelnego opędać się mają, z zachowaniem wszakże przepisów ustawniczych o sprzedaży i obciążaniu mienia kościelnego.

W tych samych warunkach należy także, o ile nie sprzeciwia się temu osobna umowa, użyć najwyżej trzeciej części

rozporządzalnego dochodu ewentualnie majątku zakładowego takich w okręgu parafialnym istniejących kościołów filialnych, przy których nie ma stale exponowanego samoistnego duszpasterza, kościoły filialne, przy których jest exponowany samoistny duszpasterz, wolne są od konkurowania z własnym dochodem lub majątkiem zakładowym na rzecz kościoła macierzystego i parafii macierzystej.

§. 2.

Wydatki, nie pokryte środkami określonymi w §§. 1, 3—7, ustawy z dnia 15. sierpnia 1866 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 2S i w §. 1 tej ustawy mają ponosić.

- a) parafianie dotyczącego obrządku;
- b) katolicy tego samego obrządku nie zamieszkali w okręgu parafialnym;
- c) osoby prawne, (skarż państwa, fundusz publiczny, gmina), spółki i stowarzyszenia, które według swej ustanowy nie służą wyłącznie lub przeważnie celom innego wyznania lub innego obrządku.

Strony wymienione pod b) i c) pod warunkiem, jeżeli mają przypisany podatek gruntowy lub domowy od realności położonych w okręgu parafialnym, albo jeżeli w okręgu parafialnym znajduje się siedziba lub zarząd ich przedsiębiorstwa lub zatrudnienie od którego mają przypisany podatek zarobkowy lub dochodowy w gminie podatkowej, położony w całości lub części w okręgu parafialnym.

§. 3.

Rozkład wydatków przypadających na należących do parafii członków gminy, wymienionych w §. 2. lit. a) nastąpić ma według postanowień Działu V. ustawy gminnej w ten sam sposób, jak rozkład innych wydatków gminnych.

Jeżeli parafia składa się z kilku gmin, obszarów dworskich lub części tych obszarów, natenczas należy, jeśli nie ma innej umowy, rozłożyć koszta na każdą gminę i na każdy obszar dworski w stosunku do podatków bezpośrednich, uiszczanych przez należących do dotyczącego obrządku właścicieli tych obszarów dworskich lub ich części, tudzież przez członków gmin wcielo-nych do parafii.

Gminie wolno z funduszków własnych pokryć w całości lub w części wydatki przypadające na jej członków.

§. 4.

Miarę do współdziałania stron konkurujących, wymienionych w §. 2. lit. b) i c) stanowi co do podatku gruntowego i domowego podatek rządowy od realności leżących w okręgu parafialnym, co do budynków czasowo od podatku uwolnionych, niepłatny podatek domowo-czynszowy i domowo-klasowy.

Co do podatku zarobkowego i dochodowego stanowi miarę rozkładu — z reguły cała kwota podatkowa wraz z dodatkiem nadzwyczajnym przypisana stronie konkurującej w gminie podatkowej oznaczonej w §. 2.

Co do osób prawnych, spółek i stowarzyszeń należy jednak brać w rachubę tylko części podatków oznaczonych w obu poprzedzających ustępach, odpowiadającą stosunkowi, jaki zachodzi w gminie podatkowej między ludnością katolicką dotyczącego obrządku, którego potrzeby mają być datkiem konkurencyjnym pokryte, a ogółem ludności tejże gminy.

Jeżeli osoba fizyczna lub prawna, spółka lub stowarzyszenie, obowiązana do konkurowania w miarę przypisanego podatku zarobkowego lub dochodowego, posiada zakłady lub zarządy przedsiębiorstwa w kilku okręgach, leżących w obrębie jednej gminy podatkowej, to należy podatek zarobkowy lub dochodowy, a względnie kwotę tego podatku oznaczoną według postanowień powyższego ustępu jako podstawę konkurencyi rozłożyć na dotyczące okręgi parafialne, a względnie na ich części w gminie podatkowej położone podług stosunku ilości mieszkańców katolickich tego obrządku, którego potrzeby mają być pokryte datkiem konkurencyjnym.

§. 5.

Cyfry ludności potrzebne do oznaczenia podstawy konkurencyi należy obliczać według liczb, których każdorazem dostarczył ostatni spis ludności.

§. 6.

Przy obliczaniu datków konkurencyjnych w miejscu zamieszkania strony obowiązanej do konkurencyi (§. 2. lit. a) b) i c) nie należy już brać w rachubę, tych kwot podatkowych, które w myśl tej ustawy mają służyć za podstawę do wymiaru datku (konkurencyjnego) w innych okręgach parafialnych.

§. 7.

Jeżeli jedna z wymienionych w §. 2. lit. b) i c) osób fizycznych lub prawnych ma z tytułu patronatu płacić datek na cele konkurencyi parafialnej, wolną jest od opłaty datku w miarę powyższych postanowień wymierzyć się mającego, jeśli datek ten jest równy lub mniejszy jak datek z tytułu patronatu.

Jeśli zaś datek konkurencyjny wynosi więcej niż datek z tytułu patronatu dopłacić jedynie nadwyżkę, o którą datek konkurencyjny przewyższa datek z tytułu patronatu.

§. 8.

Jeżeli w okręgu parafialnym — wyjąwszy gminę w której jest macierzysty kościół parafialny — znajduje się publiczny kościół filialny utrzymywany przez parafian należących do filialnego związku parafialnego, obowiązani są ci ostatni — o ile nie ma osobnej umowy — w miarę zachodzących okoliczności do konkurencyi na rzecz macierzystego kościoła parafialnego w kwocie, którą oznaczy władza orzekająca, która jednak nie może przenosić jednej trzeciej części, wydatków w drodze konkurencyi pokryć się mających. W każdym jednak razie nie może datek konkurencyjny przypadający na filialistów przewyższać

datku, któryby na nich przypadał, jeśliby w stosunku do opłacanej należności podatków bezpośrednich byli obowiązani przyczynić się w równej mierze z resztą parafian okręgu parafialnego do pokrycia całego wydatku na kościół macierzysty.

Do pokrycia wydatków na mieszkalne i gospodarcze budynki parafii macierzystej mają oni w równej mierze przyczynić się, jak reszta parafian okręgu parafialnego.

Jeżeli przy kościele filialnym, utrzymywanym przez należących do niego parafian, jest stale ustanowiony osobny ekspozyt do samoistnego wykonywania duszpasterstwa, natenczas parafianie należący do tego filialnego kościoła są wolni od obowiązku konkurowania na rzecz macierzystego kościoła parafialnego, od obowiązku konkurencyi na rzecz parafialnych budynków mieszkalnych i gospodarczych, wolni są oni jednak tylko w tym przypadku, jeżeli budynki takie dla duchownego przy ich kościele filialnym eksponowanego z własnych funduszków wystawili i z własnych funduszków je utrzymują.

§. 9.

Publiczne kościoły filialne w okręgu parafialnym się znajdujące oraz budynki mieszkalne i gospodarcze dla ekspozytów stale przy nich ustanowionych do samoistnego sprawowania duszpasterstwa, mają — o ile nie istnieją inne prawne zobowiązania — stawiać i utrzymywać parafianie należący do filialnego okręgu parafialnego przy pomocy rozporządzalnego majątku kościelnego i innych zobowiązań.

Datki konkurencyjne rozdziela się stosownie do podanych wyżej postanowień, tudzież w myśl postanowień ustawy z dnia 15. sierpnia 1866 Nr. 28 Dz. u. i rozp. kraj. i z dnia 15. listopada 1888 Nr. 13 Dz. u. i rozp. kraj. ex 1889 w stosunku do podatków bezpośrednich opłacanych przez tych parafian w filialnym okręgu parafialnym z tem, że wymienione w §. 2. lit. b) i c) osoby fizyczne i prawne, spółki i stowarzyszenia obowiązane do konkurowania na rzecz kościoła macierzystego, wolne są od obowiązku konkurencyi na rzecz kościołów filialnych i budynków, położonych w okręgu dotyczącej parafii macierzystej.

§. 10.

Wydatki na pokrycie potrzeb z odprawianiem liturgii połączonych, jakoteż wydatki na utrzymanie służb kościelnych, pokrywać należy przedewszystkiem ze źródeł w §. 1. ustawy z dnia 15. sierpnia 1866 i §. 1. tej ustawy oznaczonych.

O ile zaś wydatki te nie dadzą się pokryć z tych źródeł, otrzyma paroch, a względnie duchowny sprawujący samoistnie i stale duszpasterstwo, na pokrycie tych kosztów od parafian kwotę ryczałtową, która łącznie z pokryciem wskazanem w powołanych postanowieniach ustawowych nie może przenosić rocznie kwoty 100 zł.

Rozłożenie na parafian następuje w myśl postanowień niniejszej ustawy i w stosunku do opłacanej należności podatków bezpośrednich.

§. 11.

Dla spraw dotyczących się budowania nowych i utrzymywania istniejących budynków kościelnych i parafialnych, jakoteż dla załatwienia spraw konkurencyjnych ustanowiony będzie w każdej parafii komitet złożony z pięciu członków.

Stałymi członkami tego komitetu są:

Paroch dotyczącego kościoła i patron wykonujący prawo prezentacyi parocha lub jego zastępca. Jeżeli jest dwóch patronów, wtedy ci kolejną przez lat trzy są stałymi członkami komitetu. Jeżeli jest więcej jak dwóch patronów, to wybierają z pośród siebie jednego na członka komitetu na lat dwa.

Resztę, to jest trzech, a jeżeli patron nie wykonywa prawa prezentacyi parocha, czterech członków, wybierają na lat sześć strony konkurujące, przyczem, jeśli w okręgu parafialnym są kościoły filialne, których parafianie są obowiązani do konkurencyi na rzecz kościoła macierzystego (§. 8.) — baczyc należy, aby na parafian utrzymujących kościół filialny przypadł w każdym razie jeden, albo najwyżej dwóch wybrać się mających członków komitetu.

Przygotowanie i zarządzenie wyborów do komitetu jest obowiązkiem władzy politycznej I. instancyi a wybór dokonany być ma w miejscu, gdzie się znajduje kościół macierzysty, z analogicznym zastosowaniem postanowień ordynacyi wyborczej gminnej, wszelako bez tworzenia kół wyborczych, pod kierownictwem komisji wyborczej, która składać się ma z trzech, przez obecnych wyborców ze swego grona wybranych członków pod przewodnictwem naczelnika gminy miejscowej.

Uprawnionymi do wyboru i obieralnymi są wszyscy do konkurencyi obowiązani, względnie katolicy dotyczącego ob-
rządku obowiązani do konkurencyi, którzy są według ordynacyi wyborczej gminnej uprawnieni do wyboru i obieralni.

Przy wyborze rozstrzyga absolutna większość głosów uprawnionych, uczestniczących w wyborze

W razie gdyby przy pierwszym i drugim głosowaniu większość ta nie została osiągnięta, należy tych uważać za wybranych, którzy przy drugim głosowaniu otrzymali największą liczbę głosów.

W razie równości głosów rozstrzyga los, który wyciągnąć ma przewodniczący komisji wyborczej.

Wynik wyboru ma być bezzwłocznie podany do wiadomości politycznej władzy powiatowej.

Członkowie komitetu pełnią swoje obowiązki bezpłatnie, tylko połączone z tą czynnością wydatki w gotówce mają im być zwrócone.

§. 12.

Tak sama ma być dla każdego, w okręgu parafialnym istniejącego, przez przynależnych parafian utrzymywanego filialnego kościoła parafialnego (§§. 8 i 9.) utworzony filialny komitet parafialny złożony z pięciu członków.

Do tego filialnego komitetu parafialnego, który ma być ustanowiony na lat sześć, należą jako stali członkowie każdorazowy do samodzielnego sprawowania duszpasterstwa w filialnym okręgu parafialnym stale ustanowiony duchowny i patron kościoła filialnego, zaś resztę trzech — a jeśli kościół filialny nie ma patrona — czterech członków wybrać mają obowiązani do konkurencyi parafianie filialnego okręgu parafialnego.

Filialny komitet parafialny ma pod względem stawiania i utrzymywania kościoła filialnego i filialnych budynków mieszkalnych i gospodarczych ten sam zakres działania, jak komitet parafialny kościoła macierzystego i parafii.

§. 13.

W przypadkach, gdy komitet uzna potrzebę użycia środków oznaczonych w §. 1. ustawy z dnia 15. sierpnia 1866 d. u. k. Nr. 28. i w §. 2. niniejszej ustawy, zawiadomić winien o tem właściwy Ordynaryat w celu stosownego zarządzenia.

W przypadkach zaś uznanej potrzeby zebrania funduszków w drodze konkurencyi, winien komitet odnieść się za pośrednictwem dotyczącego ordynaryatu do politycznej władzy powiatowej o zarządzenie rozprawy konkurencyjnej, która przez tę władzę na podstawie już udzielonych lub przedłożyć się mających planów, kosztorysów i wykazów funduszków rozporządzalnych rozpoczętą i ostatecznie przeprowadzoną być ma.

W celu ocenienia, czy i o ile pociągnąć można dochód kościoła, względnie kościelny majątek zakładowy do pokrycia preliminarzowanych wydatków, służy komitetowi tylko prawo przejrzania rachunków organów zarządu kościoła i inwentarza majątku kościelnego.

Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi wyznań i oświecenia.
